

ШЕЗДЕСЕТРЕЋА
У ПРОЦЕСУ РЕФОРМЕ

НОВО ДОБА ПАДОБРАНСТВА

Савремени видови угрожавања безбедности земље наметнули су нове захтеве и задатке падобранцима. Намена јединице јасно је дефинисана у оквиру специјалних операција са акцентом на противтерористичким и извиђачко-диверзантским дејствима и учешћу у мировним мисијама.

Падобранске борбене јединице у нашој војсци постоје пуних шест деценија. Њихов развој обележиле су бројне промене које су директно биле у вези са развојем ратне технике, стратегије одбране земље и степена угрожавања безбедности државе. Може се слободно рећи да је педесетих и почетком шездесетих година било лутања и неслагања око тога колике су и какве падобранске јединице потребне нашој армији, те је више пута мењана формација која је нарастала до нивоа ваздушно-десантне бригаде, а потом враћана на ниво батаљона.

Поновним формирањем 63. падобранске бригаде крајем шездесетих година прошлог века, која се битно разликовала од оне из педесетих година, утемељен је стабилан пут развоја те савремене падобранске јединице специјалне намене. Била је намењена за извиђачко-диверзантска дејства, а касније, појавом падобрана типа крило који је омогућио спуштање веће групе падобранаца на малом простору, и за специјалне задатке.

Иако су раније ваздушно-десантне јединице имале задатак да делују у позадини противника, тактика специјалних јединица није имала примат, већ су се борбена дејства изводила према класичној тактици пешадијских јединица. Крајем осам-

десетих година увидео се значај специјалног падобранског десанта падобранима типа крило, а већ почетком деведесетих та пракса добија своју потврду у организацијско-формацијској структури. Тада је комплетан борбени део јединице, поред падобранске компоненте, био и извиђачко-диверзантски.

Дугогодишња ратна искуства, даљи развој падобранске и ратне технике, те савремени видови угрожавања безбедности земље наметнули су нове захтеве и задатке падобранцима, а темељ даљих реформи стоји у недавно усвојеној *Стратегији одбране*.

■ НАСТАВНИ ЦЕНТАР

Недавним уласком у седму деценију постојања падобранских јединица на нашим просторима и суштински је најваљено ново доба у њиховом развоју. Наиме, јануара ове године усвојен је Правилник о војним падобранцима и падобранској служби у ВСЦГ који је заменио застарели из осамдесетих година. Од прошлог месеца успостављена је и нова организацијско-формацијска структура која је унела битне промене у раду јединице. О каквим променама се ради и какву перспективу оне нуде, појаснио је дугогодишњи командант 63. падобранске бригаде пуковник Илија Тодоров.

ПРИПРЕМА ЗА МИРОВНЕ МИСИЈЕ

У складу са новим захтевима који су произашли из *Стратегије одбране*, нишки падобранци увелико се припремају и за евентуално ангажовање у некој од мировних мисија. Велики број припадника јединице говори енглески језик, али су, како сазнајемо, потребе за таквим обликом оспособљавања и даље велике. Део старешина завршио је курс за мировне операције у Панчеву, стекли су звање инструктора за те послове и обучавали друге припаднике Војске за такве деликатне задатке.

Један старешина Команде бригаде је већ био годину дана члан посматрачке мисије УН у Либерiji, а тренутно је у тој земљи још један официр из 63. падобранске бригаде.

Шездесеттрећа падобранска бригада обухваћена је новом фазом развоја специјалних јединица која је произашла из постојеће реформе Војске и система одбране. Реч је о квалитативним променама које ће се у наредном периоду одразити на више сегмената рада, а пре свега на развој кадра, дајући професионализацију и наставак процеса осавремењавања јединице као специјалног састава ВСЦГ – каже пуковник Тодоров.

Примењен је модернији приступ припремања људи за извршавање наменских задатака у миру и рату. Намена јединице је јасно дефинисана у оквиру специјалних дејстава са акцентом на противтерористичка и извиђачко-диверзантска дејства. Уједно је омогућена несметана припрема дела састава за евентуално ангажовање у мировним операцијама. По питању кадра у јединици је предвиђен далеко већи број професионалаца у односу на ранији период. Скоро две трећине професионалаца су старешине, а једна трећина војници по уговору. Број војника на служењу војног рока је знатно смањен у односу на претходни период. Ови подаци најсликовитије објашњавају повећање борбених могућности јединице, барем када је реч о људском потенцијалу.

Оно што је такође веома битно, јесте да је сада борбени део јединице потпуно одвојен од дела који је намењен за обуку и селекцију кадрова, што је омогућено формирањем посебне наставне јединице. Тиме су створене могућности да се несмета-

ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ

„О њима се мало зна“, стари слоган из једне рекламе с почетка деведесетих година прошлог века, односио се својевремено и на тајанственост припадника 63. падобранске бригаде. Тај слоган одавно више не стоји јер су нишки падобранци медијски једна од најатрактивнијих јединица ВСЦГ. Добра комуникација са јавношћу обележена је бројним текстовима и прилозима у еминентним медијским листовима, ТВ и радио станицама, а у новије време и израдом информативно пропагандног филма о падобранцима и објављивањем књиге „Војници са две заклетве“ која описује историјски развој и ратни пут 63. падобранске бригаде.

но обучава више падобранских група истовремено. Тренутни потенцијали инфраструктуре и кадра 63. падобранске бригаде омогућавају и извођење падобранске обуке припадника осталих специјалних јединица ВСЦГ, као и припадника страних армија.

Конечно су створени услови да јединица има јаке борбене потенцијале и уједно несметано обавља функцију својеврсног падобранског наставног центра. То је омогућено и изградњом савременог падобранског хангара, односно објекта у којем може да се несметано изводи земаљска падобранска обука током целе године без обзира на временске прилике и врхунско чување и одржавање падобранске технике. Упућени тврде да је то један од најсавременијих објеката тог типа у југоисточној Европи.

Још једна специфичност нове Шездесеттреће јесте постојање посебне јединице која је намењена за службу трагања и спасавања. Састављена је од искусног старешинског кадра организованог у посебно обучене тимове специјалаца. Та јединица је ојачана и стручним санитарским особљем и посебно увежбаним службеним псима трагачима. Поред падобранске обуке сви њени припадници завршили су и бројне стручно-специјалистичке курсеве специјалних јединица, користе сва превозна средства

МЕЂУАРМИЈСКА САРАДЊА

Међуармијска сарадња је још једно битно обележје нишких падобранаца. Поред релативно честих посета војнодипломатских представника и разних тимова у склопу субрегионалне контроле, падобранци негују и непосредне везе са сличним јединицама у свету. Сваке године крајем септембра домаћини су члановима Међународног удружења војних падобранаца ветерана, а вишедневно дружење на такзваном Балканском скоку пријатељства обележено је заједничким падобранским скоковима и разменом искустава.

У априлу су четири припадника Оружаних снага Грчке завршила преобуку за скакање падобранима који се користе у Шездесеттрећој. Екипа војних падобранаца из бригаде Фолгоре из Италије у мају је учествовала на традиционалном такмичењу Падобрански вишебој, и тако дали међународни карактер најтежем војничком спортском надметању које се организује на овим просторима.

на земљи, у ваздуху и на води и спремни су за брзо реаговање у оквиру своје службе.

■ СТАТУС СПЕЦИЈАЛАЦА

Упоредо са изградњом јединице која може да одговори савременим безбедносним изазовима улажу се и велики напори на решавању статусних питања проефекционалаца бригаде

– Падобранска служба, као једна од најопаснијих у војсци, где сваки њен припадник, од најстаријег официра до по-

СЕЛЕКЦИЈА КАДРА

Падобранац не може да буде било ко. Да би неки старешина постао припадник те елитне јединице мора да заврши строгу и нимало лаку селективну обуку. Том приликом, кандидати пролазе напорне провере психофизичких способности и издржљивости на маршеви-ма под пуном борбеном опремом. Циљ селекције јесте да се издвоје људи са изузетним врлинама и квалитетима – најспособнији, најиздржљивији, најодлучнији. Завршетак селекције обележава се падобранским скоковима из програма основне падобранске обуке. Тренутно у јединици једна група младих старешина завршава курс селективне обуке, а од средине октобра најављена је селекција нове групе старешина.

Ко успешно прође све тестове и докаже своју спремност и способност да буде падобранац, стиче услов да постане припадник 63. падобранске бригаде, а личношћу припадника специјалне јединице одликује се посебним карактером. Мора да покаже изражену самосталност у раду, натпросечну интелигенцију, потпуну психичку стабилност и истрајност, да поседује способност за добру организацију посла, да руководи групом или јединицом и да је кооперативан. Поред тога мора да буде одан јединици, да се идентификује са њом и да је поносан на падобранске ознаке које носи.

следњег војника, у строју обавља посао који је директно везан са ризицима по живот и здравље, заслужује да се посебно вреднује. Ове године усвојен је нови Правилник о падобранцима који је бољи од претходног из осамдесетих година, али он још није у потпуности остварио своју функцију. Чекамо да се усвоје нови Закон о Војсци и Уредба о платама и новчаним примањима. Тиме би требало да се реше сва остала питања, а посебно материјални положај припадника падобранске јединице – истиче пуковник Тодоров.

Неповољне финансијске прилике у којима се налази ВСЦГ већ дуже време неповољно утичу и на борбену технику, инфраструктуру за обуку, падобранску технику и даље осавремењавање јединице. Треба ли подсећати да је исправност падобранске технике животна питање за сваког падобранца.

– И поред напора који на том плану улажемо последњих неколико година, ипак не можемо бити задовољни тренутним стањем, посебно ако тежимо развоју специјалне јединице оваквог ранга. Наш приоритетни захтев јесте безбедност људи који скачу падобранима. Један је проблем одржавања и ремонта постојеће падобранске технике на високом нивоу безбедности, а други је минимално занављање те опреме куповином нових падобрана. Падобранска техника мора бити исправна. О томе воде рачуна припадници посебне јединице која се бави одржавањем падобрана, а на вишем нивоу то чини Ваздухопловни завод „Мома Станојловић“. Ресурсе 63. падобранске бригаде често користе и припадници других специјалних јединица, будући пилоти и припадници страних армија који се код нас обучавају, а занављање и модернизација средстава не врши се планираном динамиком – наглашава пуковник Тодоров.

Перспективе њиховог даљег развоја ипак су повољне. Постоји квалитетан кадар и отворена су врата за подмлађивање професионалног састава, инфраструктура за падобранску обуку изграђена је по најмодернијим критеријумима, а питања материјалног обезбеђења обуке, борбене технике и статуса падобранаца требало би ускоро да се реше у складу са потребама јединице, захтевима времена и потенцијалним безбедносним изазовима и претњама којима припадници шездесет треће морају да одговоре. ■

Владица КРСТИЋ